

**II XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
TEZISLARI VA MA'RUZALAR TO'PLAMI**

СБОРНИК
ТЕЗИСОВ И ДОКЛАДОВ II МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

COLLECTION
THESES AND REPORTS OF THE II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**“O‘ZBEKISTON OLIY TA‘LIM
MUASSASALARIDA PEDAGOGIK
KADRLARNING MALAKA OSHIRISH TIZIMI:
TAJRIBASI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH
PERSPEKTIVASI”**

Toshkent
2022

**TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI HUZURIDAGI
PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA
ULARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI**

**II XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA TEZISLARI VA
MA'RUZALAR TO'PLAMI**

**СБОРНИК
ТЕЗИСОВ И ДОКЛАДОВ II МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ**

**COLLECTION
THESES AND REPORTS OF THE II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE**

**“O‘ZBEKISTON OLIY TA‘LIM MUASSASALARIDA PEDAGOGIK
KADRLARNING MALAKA OSHIRISH TIZIMI: TAJRIBASI,
MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH PERSPEKTIVASI”**

«СИСТЕМА ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ В ВУЗАХ
УЗБЕКИСТАНА: ОПЫТ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»

ОГЛАВЛЕНИЕ

<i>Axmedova M.E.</i> Kredit-modul tizimida tilshunoslik fanlarini o'qitishda integratsion yondashuvlar nazariyasi	8
<i>Abdullayeva G.N.</i> Xorijiy tillarni oqitishda integratsiyalashgan mediata'lim asosida dars jarayoni tashkillashtirish metodikasi	11
<i>Abduraxmanova Sh.A., Jo'rayev X.</i> Ta'lim jarayonida zamonaviy web texnologiyalari va ularning ta'limdagi o'rni	14
<i>Akalaev P.H., Raхимov A.U.</i> Значение ролевых игр в обучении слушателей циклов нефрологии.....	16
<i>Akromova Z.Sh.</i> Fasilatsion o'qish va o'rganishda didaktik yondashuvlar nazariyasi	17
<i>Aliyeva K.K.</i> Инновационные обучающие технологии в преподавании клинических дисциплин	20
<i>Анваров Ж.А., Абидов А.Б., Бобожонов Ш.Ж., Назиров Ш.А.</i> Гурухли лойнхалаш усулини талабалар мустақил ишларини қабул қилишда қўллаш.....	22
<i>Асадова Г.А., Эшдавлатов Б.М., Оташехов З.И.</i> Особенности качество модульного обучения в медицинских вузах	24
<i>Ахметова С.С., Кибатолдинов Е.Н., Шалғынбекова Е.С., Кудайбердинов К.К.</i> Значение коммуникативных навыков при обучении на интернатуре	26
<i>Ахметова С.С., Каукенова М.Д., Кайсабеков А.С., Фаизова Е.Ж.</i> Роль симуляционного обучения в интернатуре	28
<i>Бакиева З.Р.</i> Компьютерли анимацияни ўқитишнинг электрон таълим платформасини яратиш технологияси	29
<i>Березина Е.А.</i> Моббинг в трудовом коллективе: виды, причины, последствия	31
<i>Бугаева Н.М.</i> Цифровая трансформация личности	34

<i>Gulyamova Sh.S., Zakirkhodjaev R.A., Agzamova G.S., Nuriddinova F.M.</i> Development of standards for situational tasks and qualification tests in medical universities	36
<i>Davlatova A.A.</i> Ta'lim jarayonida interfaol topshiriqlarning samarasi hamda ahamiyati	38
<i>Джалилова Г.А., Расулова Н.Ф., Мухамедова Н.С.</i> Педагогические и психологические особенности проблемного обучения.....	41
<i>Djalilova G.A., Rajabova N.A., Odilova M.A.</i> Kredit-modul tizimida o'quv jarayonining me'yoriy ta'minoti	43
<i>Жўраев А.Х.</i> Бўлажак мутахассисларнинг инглиз тилидаги билимини касбий йўналтирилиши хусусиятлари	45
<i>Зликов В. Л.</i> Радиогуманистические основы эффективной коммуникации педагога	47
<i>Исмаилова З.К.</i> Таълим сифатини оширишда педагог компетентлигини ривожлантириш омиллари.....	49
<i>Кадомецва Л.В., Валиева Т.А., Поликарпова Н.В.</i> Применение метода case-study при подготовке и переподготовке педагогических кадров	51
<i>Kodirova G.</i> Vocabulary activities for the english language classroom.....	53
<i>Маукаева С.Б., Смаил Е.М., Каримова С.С., Жунисова Д., Ахметова А.К., Сулейменова Д.М., Кудайбергенова Н.К., Баянбаева Т.С.</i> Анализ дистанционной академической мобильности.....	54

Gulyamova Sh.S., Zakirkhodjaev R.A., Agzamova G.S., Nuriddinova F.M. Development of standards for situational tasks and qualification tests in medical universities	36
Davlatova A.A. Ta'lim jarayonida interfaol topshiriqlarning samarasi hamda ahamiyati	38
Джалилова Г.А., Расулова Н.Ф., Мухамедова Н.С. Педагогические и психологические особенности проблемного обучения.....	41
Djalilova G.A., Rajabova N.A., Odilova M.A. Kredit-modul tizimida o'quv jarayonining me'yoriy ta'minoti	43
Жўраев А.Х. Бўлажак мутахассисларнинг инглиз тилидаги билимини касбий йўналтирилиши хусусиятлари	45
Зликов В. Л. Радиогуманистические основы эффективной коммуникации педагога	47
Исмаилова З.К. Таълим сифатини оширишда педагог компетентлигини ривожлантириш омиллари.....	49
Кадомцева Л.В., Валиева Т.А., Поликарпова Н.В. Применение метода case-study при подготовке и переподготовке педагогических кадров.....	51
Kodirova G. Vocabulary activities for the english language classroom.....	53
Маукаева С.Б., Смаил Е.М., Каримова С.С., Жунисова Д., Ахметова А.К., Сулейменова Д.М., Кудайбергенова Н.К., Баянбаева Т.С. Анализ дистанционной академической мобильности.....	54
Мустафоева Д. Повышения квалификации педагогических кадров на основе личностно-ориентированного подхода	56
Мухамедова Н.С., Джалилова Г.А., Расулова Н.Ф. Медицинская цивилизация в системе образования	58
Норкулов С.Д., Максудова З.С., Ташпулатова Ш.А., Имамова И.А., Султонова Г.Ю. Важнейший фактор, способствующий развитию гражданского общества в узбекистане – это воспитание студентов	61

FASILATSION O'QISH VA O'RGANISHDA DIDAKTIK YONDASHUVLAR NAZARIYASI

Akromova Z.Sh.

*Toshkent Tibbiyot Akademiyasi, katta o'qituvchi,
(Toshkent, O'zbekiston)*

Facilitation [ingliz tilidan olingan so'z bo'lib osonlashtirish ma'nosini beradi] – Bu esa sub'ektning fikriga ko'ra oddiy kuzatuvchi yoki boshqa odamlar ishtirokida shaxs faoliyatining samaradorligini (tezlik va mahsuldorlik nuqtai nazaridan) oshirishi mumkin. Birinchi marta ijtimoiy fasilitatsiya 19-asr oxirida qayd etilgan va tavsiflangan (V.M. Bexterev, F. Ollport, L.V. Lange va boshqalar). Ijtimoiy qulaylik hodisasi ochib beradigan holatlardan biri kuzatuvchilar tomonidan velosiped yo'lida belgilab qo'yilgan vaziyat edi (oddiy stadiondan farqli o'laroq, velotrek tomoshabinlar turadigan devorlar faqat bir tomon bo'ylab joylashtirilgan.). Ma'lum bo'lishicha, poygada chempionlik uchun kurashning taktik rejaları murabbiy bilan kelishilganidan qat'i nazar, tomoshabinlar bilan tribunalar oldida sportchilar beixtiyor, hatto ehtimoliy g'alabaga zarar yetkazadigan darajada tezlashishi zarur shart, ba'zi bir "tezlashtirishdan oldingi sekinlashuvni" o'z ichiga oladi Ba'zi hollarda, shaxsning harakatlariga aralashmaydigan boshqa odamlarning mavjudligi uning faoliyati natijalarining yomonlashishiga olib keladi. Bu hodisa ijtimoiy inhibisyon deb ataladi. – inhibisyon" hodisasi intellektual jihatdan murakkab va oddiy, aslida texnik faoliyat sharoitida turlicha namoyon bo'lishi haqiqatdir. Bu hodisa ijtimoiy inhibisyon deb yuritiladi. "Osonlashtirish – inhibisyon" hodisasi intellektual rivojlanish va oddiy, aslida mexanik ishlab chiqarish tubdan turlicha namoyon bo'lishi haqiqatdir. Shuni ta'kidlash kerakki, "osonlashtirish-inhibe qilish" ijtimoiy-psixologik hodisaning jiddiyligi ko'p jihatdan shaxsning jinsi, yoshi, maqom-rolı va boshqa bir qator ijtimoiy va ijtimoiy-psixologik xususiyatlariga bog'liq. Fasilitatsiya va shaxsiylashtirish hodisalari o'zining muhim tafovutni farqlash kerak. Agar "shaxsiylashtirish" vaziyatida ko'proq yoki aniq "ahamiyatli boshqa" ning qiyofasi faollashtirilganda, "osonlashtirish" vaziyatida faqat boshqasining aniq faktining o'zi aktuallashtiriladi, bu aniq belgilanishi muhim faqat mavjud bo'lgani uchun va u "boshqa" uchun ahamiyatlidir. U bir guruh bolalarga oddiy vazifani bajarishni taklif qildi - iloji boricha tezroq baliq ovlash ihini yigiruv g'altakning atrofida o'rash. Birinchidan, sub'ektlar buni yolg'iz, keyin esa guruhda qilishlari kerak edi. Natijada, boshqalarning ishtirokida bolalar bu vazifani tezroq engishlari aniqlandi. N. Triplet o'zining dastlabki tajribalarida, shuningdek, jonli raqiblar bilan haqiqiy raqobat sharoitida velosipedchilar maksimal tezlikda nazorat qilinadigan yagona poygalarga qaraganda yaxshiroq natijalar ko'rsatishini qayd etdi.

Ushbu tadqiqotlar ijtimoiy psixolog R. Zayensning ishi tufayli yangi turtki oldi. Aynan u birinchi bo'lib fasilitatsiya ta'siri oddiy mexanik faoliyatda, inhibitsiyon esa - intellektual murakkab faoliyat sharoitida sodir bo'ladi, degan taxmini ilgari surgan. Bunda u qo'zg'alish doimo dominant javobni kuchaytiradi, degan mashhur tamoyilga tayangan. Bu borada D. Myersning fikriga ko'ra, boshqa odamlarning mavjudligi sababli ortib borayotgan qo'zg'alish "... eng ko'p ("dominant") reaksiya to'g'ri yechim bo'lgan oddiy vazifalarni bajarishni yaxshilaydi. Odamlar hayajonlanganda "lehh" kabi oddiy anagrammalarni tezroq taxmin qilishadi. To'g'ri javob o'z-o'zidan bo'lmagan murakkab masalalarda qo'zg'alish noto'g'ri javobga olib keladi. Hayajonlangan odamlar murakkab anagrammalarni echishda yomonroq bo'lishadi .. Baliq ovlash ipini o'rash, oddiy ko'paytirish masalalarini hal qilish va oziq-ovqat vazifalarini bajarish - bularning barchasi reaksiya yaxshi o'rganilgan yoki tug'ma ravishda hukmron bo'lgan oson vazifalardir. Boshqa odamlar ishtirokida bunday vazifa Baliq ovlash ipini o'rash, oddiy ko'rinishdagi ishlab chiqarish va oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish - bularning barchasi reaksiyasini yaxshi o'rgangan yoki tug'ma reaksiyasi hukmron bo'lgan oson yordamdir. Boshqa odamlar ishtirokida ishlab chiqarishni sifatli yaxshilanishi tabiiydir. Piter Xant va Jozef Xilleri Akron universiteti talabalari boshqa odamlar oldida oddiy labirintni o'rganishga kamroq vaqt, murakkab labirintni o'rganishga esa ko'proq vaqt ajratishini aniqladilar... Va Jeyms Maykls va uning xodimlari yaxshi bilyard o'yinchilari ekanligini aniqladilar. 71% vaqtini ehtiyotkorlik bilan kuzatgan holda cho'ntagiga to'plagan Virginia Tech talabasidan to'rtta kuzatuvchi o'yinni tomosha qilish uchun kelganida yanada yaxshi o'ynagan (81% zarba). (25% urish). Aytish kerakki, keyingi yillarda R. Zayens nazariyasi bilan bir qatorda "osonlashtirish-inhibe" hodisasining tabiati va mohiyatiga oid boshqa qarashlar ham keng tarqaldi. Ulardan biri chalg'itish/mojaro modeli deb ataladi. Natijada, jamoat faoliyatining deyarli har qanday holatida paydo bo'ladigan ikkita asosiy tendentsiya o'rtasida ichki ziddiyat yuzaga keladi: "1) auditoriyaga e'tibor berish va 2) vazifaning o'ziga e'tibor berish. Bu vaziyat qo'zg'alishni kuchaytirishi mumkin, bu vazifani qo'shimcha ravishda bajarishga yordam beradi yoki to'sqinlik qiladi, bu vazifani to'g'ri hal qilish dominant reaksiya bilan bog'liqmi yoki yo'qmi. Bundan tashqari, bunday qarama-qarshilik, agar qiyin vazifaga va boshqa odamlarga e'tibor berishni ta'minlash uchun zarur bo'lgan harakatlar shaxsning kognitiv qobiliyatlari darajasidan oshsa, kognitiv ortiqcha yukni keltirib chiqarishi mumkin. Ijtimoiy qulaylik fenomenini ochib beradigan holatlardan biri kuzatuvchilar tomonidan velosiped yo'lida o'rnatilgan vaziyat edi (oddiy stadiondan farqli o'laroq, velosport tomoshabinlar bilan stendlar trekning faqat bir tomonida joylashgan tarzda joylashtirilgan). Ma'lum bo'lishicha, poygada chempionlik uchun kurashning taktik rejaları murabbiy bilan kelishilganidan qat'i nazar, tomoshabinlar bilan tribunalar oldida sportchilar beixtiyor, hatto ehtimoliy g'alabaga

---

zarar yetkazadigan darajada tezlashadilar. zarur shart, ba'zi bir "tezashtirishdan oldingi sekinlashuvni" o'z ichiga oladi Ma'lum bo'lishicha, poygada chempionlik uchun kurashning taktik rejalari murabbiy bilan kelishilganidan qat'iy nazar, tomoshabinlar bilan tribunalar oldida sportchilar beixtiyor, hatto g'alabaga zarar yetkazadigan darajada tezlashadi. zarur shart, ba'zi bir "tezashtirishdan keyingi sekinlashuvni" o'z ichiga oladi Ba'zi hollarda, shaxsning harakatlariga aralashmaydigan boshqa odamlarning mavjudligi uning faoliyati natijalarining yomonlashishiga olib keladi. Bu hodisa ijtimoiy inhibitsiyon deb ataladi. Intellektual jihatdan murakkab va sodda, aslida mexanik faollik sharoitida "osonlashtirish-inhibe qilish" hodisasi tubdan boshqacha tarzda namoyon bo'lishi mutlaqo bir ma'noda qayd etilgan. Shunday qilib, birinchi holda, kuzatuvchilarning mavjudligi ko'pincha sub'ekt tomonidan amalga oshirilayotgan faoliyatning sifat muvaffaqiyatining pasayishiga, ikkinchi holda, uni amalga oshirishning miqdoriy ko'rsatkichlarining aniq o'sishiga olib keladi. Intellektuallashtirish murakkab va sodda, aslida mexanik faollik yordamida "oson-inhibe qilish" hodisasi tubdan boshqacha tarzda namoyon bo'lishi natijasida bir ma'noda tartibga solingan.